

ΔΙΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ

Το πανεπιστήμιο και οι σύγχρονοι μετασχηματισμοί του

Στη σύγχρονη εποχή το πανεπιστήμιο είναι αντιμέτωπο με μια σειρά από προκλήσεις οι οποίες αφενός σχετίζονται με τις διεθνείς τάσεις στον χώρο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και αφετέρου με αλλαγές που συμβαίνουν σε εθνικό επίπεδο όπως για παράδειγμα η ψήφιση του νέου νόμου για τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα. Οι νέες συνθήκες έχουν ανοίξει ένα διάλογο για τους σύγχρονους μετασχηματισμούς του πανεπιστημίου.

Στο πλαίσιο της σχετικής συζήτησης τίθενται προβληματισμοί γύρω από τα ζητήματα της αξιολόγησης των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων με βάση ποσοτικούς δείκτες και την κατάταξή τους σε διεθνείς λίστες ταξινόμησης, την κατεύθυνση της έρευνας καθώς και τον ρόλο και την προσαρμογή του πανεπιστημίου στη νέα ψηφιακή συνθήκη. Άλλες φορές ο διάλογος επικεντρώνεται στην ελληνική πραγματικότητα και σε θέματα που αφορούν την αλλαγή του τρόπου διοίκησης των πανεπιστημίων, τη συγκρότηση της πανεπιστημιακής αστυνομίας, τις εργασιακές σχέσεις και τα φαινόμενα επισφάλειας στον ακαδημαϊκό κόσμο. Επιπλέον, ενδιαφέρον παρουσιάζουν και πιο ειδικά ζητήματα όπως για παράδειγμα ο τρόπος εισαγωγής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα περιφερειακά πανεπιστήμια της χώρας.

Για αυτό το λόγο, η Σχολή Κοινωνικών Επιστημών ανέλαβε την πρωτοβουλία να οργανώσει έναν εξωστρεφή κύκλο σεμιναρίων, ο οποίος θα έχει ως σκοπό να προσεγγίσει με διεπιστημονικό τρόπο τα παραπάνω ζητήματα. Στις σχετικές συζητήσεις, θα συμμετάσχουν επιστήμονες από διαφορετικά γνωστικά πεδία, τόσο από το Πανεπιστήμιο Κρήτης όσο και από άλλα ανώτατα και ερευνητικά ιδρύματα της χώρας, οι οποίοι/ες θα προσπαθήσουν να αναδείξουν την πολυπλοκότητα των παραπάνω ζητημάτων και να φωτίσουν διαφορετικές πτυχές τους.

Οι συζητήσεις δεν απευθύνονται μόνο στα μέλη της πανεπιστημιακής μας κοινότητας, διδακτικό προσωπικό, φοιτήτριες και φοιτητές, αλλά και στο ευρύτερο κοινό.

Η τρίτη συνάντηση του κύκλου με τίτλο: «**Πανεπιστήμιο και αγορά εργασίας**» θα διεξαχθεί τη Δευτέρα, **18 Δεκεμβρίου 2023**, στις **18.30**. Εισηγητές θα είναι ο **Νικόλαος Παπαδάκης**, Καθηγητής στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης του Πανεπιστημίου Κρήτης και ο **Γιώργος Τσιώλης**, Καθηγητής στο Τμήμα Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης.

Ακολουθούν οι περιλήψεις των εισηγήσεων

Περιλήψεις:

Η απασχόληση των αποφοίτων των Κοινωνικών & Ανθρωπιστικών Επιστημών και η αγορά εργασίας: διεθνείς τάσεις και η ελληνική περίπτωση

Νικόλαος Παπαδάκης, Καθηγητής

Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης, Πανεπιστήμιο Κρήτης

Στην περίοδο της permacrisis και με δεδομένες τις mega-trends (συμπεριλαμβανομένης της 4ης βιομηχανικής επανάστασης και του ψηφιακού μετασχηματισμού), οι μετασχηματισμοί στην αγορά εργασίας δείχνουν να είναι τεκτονικοί και αναπόφευκτα επηρεάζουν την απασχολησιμότητα των αποφοίτων της Ανώτατης Εκπαίδευσης, διεθνώς και στην Ελλάδα.

Στο σημείο αυτό, οφείλουμε να τονίσουμε τρεις αφετηριακές επισημάνσεις: 1. Οι κοινωνικές και ανθρωπιστικές επιστήμες συμβάλουν καθοριστικά στην ανάπτυξη ολοκληρωμένης προσωπικότητας και στην ανάπτυξη ουσιώδους κριτικού αναστοχασμού, συμβολή που καθίσταται ιδιαίτερος κρίσιμη σε μια περίοδο back-to-back κρίσεων και διευρυμένης ρευστότητας, απονεύρωσης της δημόσιας εμπιστοσύνης και εντεινόμενης επισφάλειας και συνακόλουθα έντασης της κοινωνικής ευαλωτότητας. 2. Η σχέση των κοινωνικών ανθρωπιστικών και ανθρωπιστικών επιστημών με την αγορά εργασίας δεν μπορεί και δεν πρέπει να υπάγεται σε μια μονολογική-αναγωγιστική προσέγγιση που εδράζεται στον επικαθορισμό (over-determination) του Πανεπιστημίου από την αγορά και την οικονομία. 3. Δεν πρέπει να διαλάθει της προσοχής μας ότι η διεθνής έμφαση στην έννοια της απασχολησιμότητας, σηματοδοτεί ενίοτε και μια μετάβαση-υπαναχώρηση από την έννοια της εργασίας ως καθολικού δικαιώματος στην προσέγγιση της δυνατότητας παροχής ευκαιριών απασχόλησης, με την συνακόλουθη μετακύλιση της ευθύνης από την Πολιτεία στον εργαζόμενο/ άνεργο.

Τούτων δοθέντων, η ομιλία μας εστιάζει στην απασχόληση των πτυχιούχων κι ειδικότερα στην απασχόληση των αποφοίτων των κοινωνικών και ανθρωπιστικών επιστημών, διεθνώς (Ευρώπη, ΗΠΑ και Κίνα) και στην Ελλάδα. Τα διαθέσιμα στοιχεία για την ελληνική περίπτωση αναδεικνύουν τα μείζονα και επίμονα προβλήματα όπως η επισφαλής απασχόληση των νέων πτυχιούχων, καθώς η ελληνική αγορά εργασίας αντιμετωπίζει μεγάλη δυσκολία σύνδεσής της με το εκπαιδευτικό σύστημα, όπως και με τα προγράμματα κατάρτισης και επανακατάρτισης. Είναι γεγονός ότι η επισφάλεια στους/ τις πτυχιούχους εμφανίζεται με διάφορες μορφές, όπως η ψευδο-επιχειρηματικότητα και ο δανεισμός των εργαζομένων με εξαιρετικά χαμηλούς μισθούς, η ένταση της εκ περιτροπής και της προσωρινής απασχόλησης, και ο συνδυασμός μισθωτής και αδήλωτης εργασίας. Ταυτόχρονα, η ένταξη στην ελληνική αγορά εργασίας των πτυχιούχων κοινωνικών και ανθρωπιστικών επιστημών δείχνει να είναι ακόμα πιο προβληματική, καθώς προκύπτει ότι έχουν λιγότερες πιθανότητες από πτυχιούχους άλλων επιστημών, ενώ συνιστά τον κλάδο με τον

χαμηλότερο δείκτη εργασιακής αποκατάστασης. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στα ευρήματα από την δευτερογενή ποσοτική ανάλυση των πρωτογενών δεδομένων του Εθνικού Μηχανισμού Διάγνωσης Αναγκών της Αγοράς Εργασίας (στο πλαίσιο σχετικής μελέτης μας από κοινού με την Αν. Καθηγήτρια Βάσω Πετούση και το Δρ Στέλιο Τζαγκαράκη) για την απασχόληση των πτυχιούχων κοινωνικών και ανθρωπιστικών επιστημών από το 2016 έως το 2019 (τελευταία διαθέσιμα στοιχεία), όπου μεταξύ άλλων προκύπτει ότι στο 34% του συνόλου των αποφοίτων που εργάζονται, το αντικείμενο απασχόλησης είναι κατά κύριο λόγο διαφορετικό από εκείνο των βασικών σπουδών τους στις ανθρωπιστικές και κοινωνικές επιστήμες, γεγονός που αναδεικνύει την αδυναμία απορρόφησης ενός σημαντικού τμήματος των αποφοίτων σε συναφή απασχόληση με το αντικείμενο σπουδών και συνακόλουθα το επίμονο και μείζον πρόβλημα της αναντιστοιχίας δεξιοτήτων, αλλά και τις δομικές παθογένειες της αγοράς εργασίας. Με βάση όλα τα προαναφερθέντα, η ομιλία μας απολήγει σε σειρά ερευνητικά-εδραιωμένων προτάσεων πολιτικής.

Σπουδές και εργασία στις βιογραφικές διαδρομές επισφαλώς εργαζομένων

Γιώργος Τσιώλης, Καθηγητής

Τμήμα Κοινωνιολογίας, Πανεπιστήμιο Κρήτης (tsiolisg@uoc.gr)

Η ανακοίνωση αντλεί από ποιοτική έρευνα που πραγματοποίησα για λογαριασμό του Ινστιτούτου Εργασίας της ΓΣΕΕ από το 2019 έως το 2022 και είχε σκοπό τη μελέτη των εργασιακών διαδρομών και των ταυτοτήτων επισφαλώς εργαζομένων στην Ελλάδα. Η έρευνα εκδόθηκε πρόσφατα από τις εκδόσεις Gutenberg με τίτλο: «*Επισφαλείς βιογραφίες. Εργασιακές διαδρομές και ταυτότητες στον μετασχηματιζόμενο κόσμο της εργασίας*». Στην ανακοίνωση θα παρουσιάσω, με αναφορές σε μια συγκεκριμένη ιστορία ζωής, ευρήματα της έρευνας που άπτονται των παρακάτω ζητημάτων: Με ποιους τρόπους εντάσσεται η εκπαίδευση στις διαδρομές του βίου επισφαλώς εργαζομένων; Πώς επιτυγχάνεται η μετάβαση από την εκπαίδευση στην εργασία; Ποια είναι η βιογραφική σημασία της επιστροφής στον εκπαιδευτικό θεσμό; Πώς συνδυάζονται οι σπουδές με την παράλληλη (επισφαλή) εργασία; Ειδικές αναφορές θα γίνουν, επίσης, σε όψεις της επισφαλούς ακαδημαϊκής εργασίας και στους τρόπους με τους οποίους αυτές βιώνονται από μέλη του ακαδημαϊκού προεκαριώτου.

Η παρακολούθηση του Διεπιστημονικού Σεμιναρίου είναι **δωρεάν**. Για να το παρακολουθήσετε, παρακαλούμε να κάνετε μια απλή εγγραφή στον ακόλουθο σύνδεσμο.

<https://uoc-gr.zoom.us/meeting/register/tZMtd-CsqTMrHdzu-3Pk1QabN1ZzIe67oG0E>

Η σελίδα του Σεμιναρίου στο Facebook είναι: www.shorturl.at/dgCDW

Για το Πρόγραμμα του Σεμιναρίου δείτε εδώ:

<http://www.soc.uoc.gr/el/page/13108/diepistimoniko-seminario-tis-sxolis-koinwnikwn-epistimwn>

Η Επιτροπή του Διεπιστημονικού Σεμιναρίου της Σχολής Κοινωνικών Επιστημών:

Αλέξανδρος Κεσσόπουλος (Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης)

Βαγγέλης Νικολαΐδης (Τμήμα Οικονομικών Επιστημών)

Κατερίνα Πετκανοπούλου (Τμήμα Ψυχολογίας)

Αθηνά Σκουλαρίκη (Τμήμα Κοινωνιολογίας)